

PROGRAM USPOSABLJANJA

**KAKOVOST NAČRTOVANJA IN
IZPELJAVE IZOBRAŽEVANJA
ODRASLIH NA DALJAVO,
KOMBINIRANEGA IN/ALI
HIBRIDNEGA IZOBRAŽEVANJA**

PONUDIMO
ODRASLIM
KAKOVOSTNO
IZOBRAŽEVANJE

ANDRAGOŠKI CENTER SLOVENIJE

ZBIRKA PROGRAMOV ANDRAGOŠKEGA USPOSABLJANJA IN SPOPOLNJEVANJA ANDRAGOŠKEGA CENTRA SLOVENIJE

Program: **KAKOVOST NAČRTOVANJA IN IZPELJAVE IZOBRAŽEVANJA
ODRASLIH NA DALJAVO, KOMBINIRANEGA IN/ALI HIBRIDNEGA
IZOBRAŽEVANJA**

Leto nastanka programa: **2022**

Leto zadnje revizije programa: /

Leto prenehanja programa: /

Jezikovni pregled: **besedilo ni lektorirano**

Objava: **<https://izobrazevanje.acs.si/programi>**

Razvoj programa in objavo na spletu je omogočilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije.

SPLOŠNI DEL

1. IME PROGRAMA

Kakovost načrtovanja in izpeljave izobraževanja odraslih na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja

2. UTEMELJENOST PROGRAMA

Pri uvajanju izobraževanja na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja odraslih v izobraževalno organizacijo je za zagotavljanje kakovosti teh oblik izobraževanja pomembno, da tega ne počnemo stihijsko, pač premišljeno in strateško. Ključnega pomena pri tem je, da so strokovni delavci, ki uvajajo te oblike izobraževanja v prakso, za to dobro strokovno usposobljeni. V ta namen smo zato razvili program usposabljanja, ki osvetljuje različne didaktične vidike kakovosti načrtovanja in izpeljave izobraževanja odraslih na daljavo, kombiniranega in hibridnega izobraževanja.

Pri snovanju programa smo izhajali iz ugotovljenih vrzeli, ki so se pokazale pri izvajanju izobraževanja odraslih v času pandemije Covid-19. To je bil čas, ko je bilo potrebno izobraževanje odraslih v celoti in v zelo kratkem času prenesti v obliko izobraževanja na daljavo. Evalvacijski študiji [Evalvacija o izkušnjah z izobraževanjem odraslih v času pandemije](#) (Možina, Radovan in Klemenčič, 2020) ter [Izobraževanje odraslih in svetovanje na daljavo med pandemijo](#) (Možina, 2021) sta pokazali, da so se tudi izobraževalne organizacije, ki izvajajo izobraževanje odraslih, odzvale tako, da so odraslim omogočile nadaljevanje in zaključevanje začetega izobraževanja z organizacijo izobraževanja na daljavo. Ta ugotovitev pa ne velja za vse izobraževanje odraslih. Izobraževanje odraslih je bilo v obliki izobraževanja na daljavo dostopno udeležencem osnovne šole za odrasle, formalnega poklicnega in strokovnega izobraževanja, udeležencem nekaterih neformalnih izobraževalnih programov (npr. jezikovno izobraževanje, nekateri programi v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje) in udeležencem tistih izobraževalnih programov, ki so se izvajali v okviru različnih pogodbenih obveznosti sodelujočih izobraževalnih organizacij. Evalvaciji sta pokazali, da je bilo težišče v večji meri na formalnem izobraževanju, ki vodi do izobrazbe, kar precejšen delež javno-veljavnih izobraževalnih programov za odrasle, ki ne vodijo do izobrazbe, predvsem pa neformalnega izobraževanja odraslih, pa je v času pandemije zastal.

Na splošno se je tudi pri programih, ki so se v času pandemije izvajali, izkazalo, da nimamo zadostno razvite andragoške didaktike obravnavanih oblik izobraževanja. Vprašanja kakovosti načrtovanja in izpeljave pa tudi presojanja in razvijanja kakovosti izobraževanja odraslih, ki se izvaja v celoti na daljavo, pa tudi kombiniranega in hibridnega izobraževanja, so se kazala v tem, da so se tako direktorji kot strokovni delavci in učitelji oz. mentorji znašli v dilemah, kako kaj načrtovati in izpeljati, da bo kakovostno, ustrezalo zahtevam izobraževalnih programov, izvedljivo, primerno za udeležence ipd.

Eno ključnih sporočil evalvacij je zato bilo, da je potrebno v prihodnjih letih posvetiti pozornost razvoju standardov in kazalnikov kakovosti ter andragoški didaktiki, ki obravnava ključna vprašanja kakovosti načrtovanja in izvajanja izobraževanja odraslih na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja. Ne zato, ker bi pričakovali, da bo pandemija trajala še veliko let, pač pa zato, ker se tudi brez pandemije velik del izobraževanja odraslih postopoma prenaša v spletni prostor, s tem pa se vloga učiteljev oz. mentorjev bistveno spreminja. V letu 2022 je Andragoški center Slovenije kot razvojni odziv na ugotovitve evalvacij razvil zbirko standardov, kazalnikov in meril kakovosti za izobraževanje odraslih na daljavo, kombinirano in hibridno izobraževanje. Publikacija zajema tudi številna strokovna priporočila, kako načrtovati, izpeljevati in spremljati te oblike izobraževanja.

S programom usposabljanja želimo okrepiti usposobljenost strokovnih delavcev in drugih izobraževalcev odraslih za načrtovanja, izpeljavo ter spremljanje in evalvacijo izobraževanja odraslih na daljavo, kombiniranega in hibridnega izobraževanja. Udeleženci v programu spoznajo razvojne mejnike teh oblik izobraževanja, predvsem pa se osredotočijo na didaktične značilnosti njihovega načrtovanja. Spoznajo različna orodja za spodbujanje dejavnega sodelovanja udeležencev pri izobraževanju. V evalvacijah, ki smo jih izvajali med pandemijo Covid-19, se je kot ključen pokazal pomen podpore udeležencem, ki se vključujejo v te oblike izobraževanja. Zato je v programu strokovni in tehnični podpora ter podpora pri samostojnem učenju namenjen celovit vsebinski sklop. Ta vključuje tudi vlogo tutorja oz. mentorja pri tovrstni podpori udeležencem. Posebno pozornost smo namenili tudi značilnostim kombiniranih oblik izobraževanja ter spremljanju napredka udeleženca in vrednotenju njihovega znanja, ko se vključujejo v izobraževanje na daljavo, kombinirano in/ali hibridno izobraževanje. Še posebej za tisti del izobraževanja, ki se odvija v spletnem učnem okolju, je pomembno, da si izobraževalci odraslih pridobijo znanja o tem, kako ustvarjati večpredstavnostne interaktivne učne vire, pomembno vlogo pri teh oblikah izobraževanja pa ima tudi izobraževalni video. Zato se udeleženci v programu usposobijo in preizkusijo za pripravo izobraževalnega videa in večpredstavnostnega interaktivnega učnega gradiva.

3. CILJNA SKUPINA

Ciljna skupina so izobraževalci, ki opravljajo izobraževalno delo v izobraževalnih programih za odrasle (npr. predavatelji, mentorji, tutorji). Ciljna skupina so tudi organizatorji izobraževanja odraslih oz. osebje, ki sodeluje pri nudenju strokovne podpore in učne pomoči (svetovalci, mentorji za učno pomoč itd.) ter tehnične podpore (strokovnjaki za IKT, ki nudijo podporo pri e-izobraževanju) odraslim udeležencem v neformalnem izobraževanju odraslih. Program je namenjen tudi vodjem in članom komisij za kakovost ter svetovalcem za kakovost in drugim, ki se pri svojem delu srečujejo z vprašanji presojanja in razvijanja kakovosti izobraževanja odraslih. Ciljna skupina so tudi vodstveni delavci, ki v lastnih izobraževalnih organizacijah strateško načrtujejo uvajanje izobraževanja odraslih na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja.

Glede na delovni položaj je mogoče ugotoviti, da so to osebe, ki imajo:

- ▶ različno vrsto izobrazbe, pri tem je mogoče pričakovati, da ima večina univerzitetno izobrazbo različnih smeri, pogostejše družboslovno ali humanistično,
- ▶ različne izkušnje z izobraževanjem odraslih,
- ▶ različno predznanje in izkušnje o načrtovanju in izvajanju izobraževanja odraslih na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja.

4. CILJI/KOMPETENCE

Temeljni namen programa usposabljanja je omogočiti osebjem v izobraževalnih organizacijah, ki se ukvarjajo z vodenjem, načrtovanjem, organizacijo in izpeljavo izobraževanja odraslih na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja in vprašanji kakovosti teh oblik izobraževanja, da se usposobijo za njihovo kakovostno načrtovanje in izpeljavo ter spremljanje in ovrednotenje.

Cilji/zmožnosti:

Udeleženci so zmožni:

- ▶ razumeti, kako je potekal razvoj izobraževanja odraslih na daljavo in kaj so osnovne značilnosti posameznega obdobja tega razvoja,
- ▶ razumeti in pojmovno razločiti osnovne značilnosti izobraževanja na daljavo, kombiniranega in hibridnega izobraževanja,
- ▶ opredeliti temeljne značilnosti in načela izobraževanja odraslih na daljavo, kombiniranega in hibridnega izobraževanja.
- ▶ načrtovati izobraževanje odraslih na daljavo, kombinirano in/ali hibridno izobraževanje,
- ▶ izbrati in uporabiti digitalna orodja za spodbujanje sodelovalnega učenja udeležencev v spletnem učnem okolju,
- ▶ nuditi strokovno podporo udeležencem pri njihovem učenju in izobraževanju v spletnem učnem okolju,
- ▶ zasnovati in pripraviti izobraževalni video,
- ▶ zasnovati in pripraviti večpredstavnostne interaktivne učne vire,
- ▶ spremljati napredek udeležencev in vrednotiti njihovo znanje na daljavo.

5. TRAJANJE PROGRAMA

Program traja 72 pedagoških ur. Od tega je 13 ur usposabljanja v prostorih izobraževalne organizacije, 34 ur spletnega usposabljanja in 25 ur organiziranega samostojnega dela. Razmerje ur se lahko v izpeljavi tudi fleksibilno prilagaja, v kolikor to narekujejo okoliščine in potrebe udeležencev. Program je razdeljen v module, ki so zaključene vsebinske enote. Vsi moduli programa se glede na cilje dopolnjujejo in povezujejo ter tvorijo širšo celoto.

Udeleženci se lahko vključijo v vse module programa ali pa v posamezen modul.

6. POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM, PRIZNAVANJE ŽE PRIDOBLENEGA ZNANJA, POGOJI ZA NAPREDOVANJE, POGOJI ZA DOKONČANJE PROGRAMA

Pogoji za vključitev

Posebnih pogojev za vključitev v program ali posamezen modul ni, udeleženci se lahko vključijo v celoten program ali posamezen modul.

Priznavanje že pridobljenega znanja

Kandidati za vpis v ta program, ki že imajo znanje, ki ga ta daje, lahko uveljavljajo pravico do priznavanja tega znanja. To pravico lahko uveljavljajo v skladu z navodili v razpisu programa, praviloma pa pred začetkom izobraževanja tako, da ACS pošljejo vlogo za priznavanje znanja z ustreznimi dokazili. Postopek priznavanja poteka na način, ki ga določa Pravilnik o priznavanju že pridobljenega znanja udeležencem v programih usposabljanja in spopolnjevanja ACS. Če je v tem postopku ugotovljeno, da ima posameznik znanje iz delov tega programa usposabljanja, je oproščen obveznosti pri ustreznem delu programa.

Pogoji za napredovanje

Pogojev za napredovanje v modulih ni. Udeleženci se lahko vključujejo v posamezen modul ne glede na zaporedje, kot so moduli opredeljeni v programu. Vendar je priporočljivo, da se udeleženci najprej vključijo v prvi modul in tako sledijo zaporedju modulov, kakor so opredeljeni s programom, saj se vsebine naslednjih modulov naslanjajo na vsebine predhodnih modulov.

Pogoji za dokončanje

Pogoji za dokončanje programa oz. posameznega modula so:

- ▶ izkazana osemdesetodstotna udeležba na organiziranem skupinskem usposabljanju, ki poteka na tradicionalen način v prostorih izobraževalne organizacije oz. kot spletni seminar (npr. Zoom, MS Teams idr.)
- ▶ dejavno sodelovanje med potekom usposabljanja, ki poteka v prostorih izobraževalne organizacije ali po spletu,
- ▶ dejavno sodelovanje pri izvedbi aktivnosti v spletni učilnici,
- ▶ priprava dogovorjenih izdelkov v skladu z navodili izvajalcev programa,
- ▶ izpolnjena evalvacija v 1KA.

Kandidat uspešno konča usposabljanje v programu ali v posameznem modulu, če izpolni vse navedene pogoje.

Če ne izpolni enega od navedenih pogojev, dokazuje svojo usposobljenost v ponovnih/dodatnih ocenjevalnih postopkih, in sicer:

- ▶ če je bil udeleženec pri organiziranem usposabljanju v skupini navzoč manj kot 80 odstotkov predvidenega časa, pripravi refleksijo oz. odgovori na vprašanja iz tem(e), pri kateri(h) je manjkal,
- ▶ če v dogovorjenem roku zaradi ugotovljenih objektivnih razlogov ni pripravil zahtevanih izdelkov, lahko v dogovoru z nosilcem programa izdelek pripravi v podaljšanem roku.

7. OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Preverjanje znanja poteka med izpeljavo programa usposabljanja oz. posameznega modula, in sicer:

- ▶ s spremljanjem dejavne udeležbe in sodelovanja udeleženca med potekom usposabljanja,
- ▶ z vrednotenjem pisnih izdelkov, ki jih pripravi udeleženec usposabljanja.

Znanje vrednotijo izbrani izvajalci programa pri vsaki izpeljavi programa oz. posameznega modula.

POSEBNI DEL

8. ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA

Usposabljanje je organizirano po modulih, in sicer program obsega sedem modulov:

- ▶ Modul 1: Didaktični vidiki načrtovanja in izpeljave izobraževanja na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja
- ▶ Modul 2: Načrtovanje kombinirane oblike izobraževanja
- ▶ Modul 3: Spodbujanje dejavnega sodelovanja udeležencev pri izobraževanju na daljavo, kombiniranem in/ali hibridnem izobraževanju
- ▶ Modul 4: Podpora udeležencu pri izobraževanju na daljavo, kombiniranem in/ali hibridnem izobraževanju
- ▶ Modul 5: Vrednotenje znanja v izobraževanju na daljavo
- ▶ Modul 6: Priprava izobraževalnega videa
- ▶ Modul 7: Ustvarjanje večpredstavnih interaktivnih učnih virov

Moduli so oblikovani kot zaključene celote, tako da se lahko udeleženec vključi zgolj v posamezen modul, v nekatere module ali pa v vse module v programu. Ob tem velja pojasniti, da je prvi modul temeljni modul, ostali moduli pa ta temeljni modul nadgrajujejo oz. nudijo specialistična znanja o posameznih tematikah načrtovanja izobraževanja na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja.

Zaporedje izvajanja posameznih modulov in sklopov ni povsem določeno in se lahko v različnih izvedbah strukturira različno. Program je zastavljen fleksibilno, kar pomeni, da je mogoče fleksibilno kombinirati tudi vsebine posameznih modulov in jih zgraditi v nov modul. Predvideno je, da se bo program v prihodnosti v skladu s potrebami nadgrajeval z novimi moduli.

Organizirano usposabljanje poteka v skupini do 20 udeležencev.

Program je zasnovan za izpeljavo v **kombinirani obliki**, in sicer tako, da del usposabljanja poteka v prostorih izobraževalne organizacije, del pa v spletnem učnem okolju – kot spletni seminar in/ali kot organizirano samostojno delo udeležencev. V kolikor se za to pokažejo potrebe, pa je program mogoče fleksibilno prilagoditi za izpeljavo v celoti na daljavo ali v obliki hibridnega izobraževanja.

Za izpeljavo programa morajo biti zagotovljeni prostorski in tehnični pogoji.

Izpeljava usposabljanja v prostorih izobraževalne organizacije: zagotovljena mora biti učilnica, prilagojena za izobraževanje odraslih, računalnik in dostop do interneta za predavatelje ter dostop do interneta za udeležence. V predavalnici mora biti dostopen tudi LCD prikazovalnik (pametni zaslon, interaktivna tabla).

Hibridna oblika usposabljanja: V kolikor program prilagodimo za izpeljavo v obliki hibridnega izobraževanja, je potrebno v učilnici zagotoviti tudi spletne kamere, ki bodo dobro »pokrivale« predavatelje in celotni prostor v učilnici, ozvočenje za predavatelja

ter zvok v učilnici ter dodatni/e zaslon/e, ki bo predavateljem omogočil, da bodo dobro videli udeležence, ki bodo usposabljanje spremljali preko videokonferenčnega sistema. Predavateljem in udeležencem je potrebno zagotoviti podporo strokovnjaka za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo.

Usposabljanje v spletnem učnem okolju: Zagotoviti je potrebno ustrezno spletno učno platformo (npr. učilnice Moodle) in ustrezne videokonferenčne sisteme (npr. Zoom, MS Teams ipd.), ki bodo omogočali, da bodo udeleženci dostopali do učnih virov, komunicirali s predavatelji in tutorji ter med seboj. Udeležencem in predavateljem je potrebno zagotoviti podporo strokovnjaka za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo.

Samostojno delo udeležencev: Zagotoviti je potrebno ustrezna vodila, ki bodo udeležencem v pomoč pri samostojnem učenju, pripravi in oddaji nalog in izdelkov. Udeležencem je potrebno zagotoviti podporo predavatelja oz. spletnega tutorja.

SHEMA MODULARNE ZASNOVE PROGRAMA:

MODUL		Št. ur			Skupaj ur za modul
		V prostorih organizacije	Spletni seminar (Zoom, MS Teams)	Samostojno delo v spletni učilnici	
TEMELJNI MODUL					
1	Didaktični vidiki načrtovanja in izpeljave izobraževanja na daljavo, kombiniranega in/ali hibridnega izobraževanja	7	-	1	8
MODULI ZA NADGRADNJO IN POGLABLJANJE TEMELJNEGA ZNANJA IN SPRETNOSTI					
2	Načrtovanje kombinirane oblike izobraževanja	-	6	2	8
3	Spodbujanje dejavnega sodelovanja udeležencev pri izobraževanju na daljavo, kombiniranem in/ali hibridnem izobraževanju	-	6	2	8
4	Podpora posamezniku pri izobraževanju na daljavo, kombiniranem in/ali hibridnem izobraževanju	-	4	4	8
5	Vrednotenje znanja v izobraževanju na daljavo	6	-	2	8
6	Priprava izobraževalnega videa	-	14	10	24
7	Ustvarjanje večpredstavnih interaktivnih učnih virov	-	4	4	8
SKUPAJ		13	34	25	72

10. LISTINA

Udeleženci po koncu programa ali posameznega modula ob izpolnjevanju pogojev, ki jih program oz. modul predvideva, prejmejo potrdilo ACS o uspešno zaključenem usposabljanju oz. spopolnjevanju oz. potrdilo o uspešno zaključenem delu programa usposabljanja oz. spopolnjevanja.

V njem so navedeni: naziv potrdila, podatki o prejemniku potrdila (ime in priimek, datum in kraj rojstva), ime programa, trajanje programa v celoti, trajanje delov programa, število pridobljenih točk (v kolikor je predvideno v programu), vsebina

programa, podatek, da je udeleženec izpolnil pogoje za dokončanje programa, pridobljeni naziv in kompetence, ime in priimek ter podpis vodje programa usposabljanja ali spopolnjevanja, ime in priimek ter podpis direktorja ACS, kraj in datum izdaje potrdila, številka potrdila, logotipi projektov in ACS, žig ACS.

11. SESTAVLJAVCI PROGRAMA

Program sta pripravili dr. Tanja Možina in Jasmina Orešnik Cunja.

Pri pripravi modulov *Načrtovanje kombinirane oblike izobraževanja* in *Podpora udeležencu pri izobraževanju na daljavo, kombiniranem in/ali hibridnem izobraževanju* je sodeloval izr. prof. dr. Marko Radovan.

Pri pripravi modula *Vrednotenje znanja v izobraževanju na daljavo* je sodelovala doc. dr. Danijela Makovec Radovan.

Pri pripravi modula *Priprava izobraževalnega videa* je sodeloval Tadej Bernik.